

Alle beweren alsof wij thans niet meer van een *Falsch* spreken mochten, is daarom in rechtstreeks tegenwoordig met wat de Heilige Schrift ons onderwijst. Ook nu nog vormen de uitverkooren, die tot geloofsbevestiging kwamen, een eigen *Falsch van Gods*. En zelfs in meer uitwendigen zin kan 't ook van de gedoopten gelden, dat ze recht hebben op den eere-naam van 't heilig volk.

Hiermede hangt 't nu saam, dat dat volk van God zich niet vermengen mag met wie buiten den Christus staan. VZiet, zegt God ons door Bileam, dat volk zal alleen wonen, en het zal onder de overige volken niet gerekend worden.

Ook in het Nieuwe Testament wordt hierop telkens weer nadruk gelegd. Als er in de Kerk van Corinthe onder de broeders geschild over een koop of huw rees, dan riep de apostel den broeders aan, dat ze hiermee niet voor den burgerlijken rechter zouden gaan, maar 't onder elkaar uitmaken. Zelfs behoeft men, zegt de apostel, hiervoor niet de meest vooraanstaande leden van de Kerk te nemen. In 1 Cor. VI: 4 lezen we dan ook: *Zoo zij dan gerechtzaken hebt, die dit leven aangaan, zet de daarover, die in de gemeente minst geschikt zijn, d. w. z. die minst op den voorgrond treden door kennis, positie en talent. Zoo moest men 't alles onder elkaar afdoen. En in geen geval mocht het 'volk Gods', vergeeten, dat het niet met de wereld saam een gemeenschappelijken leven leidde, maar dat 't omgekeerd open stond en in eigen afgezonderden kring zich had te ontwikkelen, om zijn geestelijke krachten steeds sterker te ontwikkelen.*

Natuurlijk, niet alle omgang met de onheilige wereld kan gemiddeld worden. In zaken komt ook wel geloof, telkens met den ongelovigen in aanraking. Dit echter is niet de apostel dan ook, maar juist daarom te meer legi hij er telkens nadruk op, dat de die aanraking alleen *in ziele ziele* zoude toelaten, maar voor het overige onze gemeenschap alleen zoeken zonden met het Volk Gods.

In wat Jehovahi Bileam doet betuigen komt dit zelfs zoo sterk uit, dat Bileam zegt, dat het Volk Gods alleen zal *overeen*. Niet maar nu en dan eigen bijeenkomsten zoo houden, maar met heel zijn leven en streven *apart* zou verkeer, en als *afgezonderd* van de overige maatschappij zou verkeer en wonen.

Telkens spreekt hierin de vrees voor het gevaar van aanstelling.

Blijft wie bekeerd is, op de vroegere manier, met de ongelovigen omgaan, dan neemt hij telkens weer het gif der wereld in zich op. Wie den Christus trouw wil blijven, is daarom geroepen om zich met de trouwe kinderen Gods *apart* te zenden.

Apert is de leuze die 't Heeren volk nimmer verloochenen mag.

Just hierin echter gaan we ziender oogen achteruit.

Goed ging het, zoolang de verdrukking steeds krasser ons het leven benaude. Toen stootte de wereld ons af. Ze zocht geen huwelijk met onze doechers. Ze deed meer onze omgang dan dat ze dien zocht. Smeed en boou was ons deel. Eerst lang daarna werd dit anders, toen men over meer *acht*, dan dat men ons afstiet.

En dit juist weer toen de strik, waarin maar al te velen uit onzen kring zich vangen lieten. Meer dan een onder ons genoot er toen in, dat men nu niet meer zoo onheusch, maar soms een waardevol en lief door de lieden der wereld bejegend werd. Die lieden waren zoo meester in den lieven vorm. Dat met hen meedoen, was zoo onafknelijk.

En zoo kwam het er allengs toe, dat de geestelijke verlamden onder ons op het Volk Gods allengs 't de hoogte gingen neerzien, en zich geleid gevoelden door de lieve knijps van de lieden der wereld. Soms zelfs ging dit zoover, dat deze of gene kortweg allen omgang met het Volk Gods verbrak, en er maar steeds naar uitkeek, hoe hij de gunst en den lof en den prijs van de lieden der wereld naar zich toe zou trekken.

Zoo was het in de dagen van Israel, toen ook velen uit Gods volk, tot in Jeruzalem, naar Babylonië dan Israelitisch leefden. Zelfs bij den ingang in het Heilige land was dit reeds zoo. Meedoende met de Kanaanieten gaf toen ook tijk zinnijk levensgenot. Doch juist daarom liet Jehovahi het dan ook door Bileam hun aanzeggen: *Wat ge zoekt, mag niet. Dat saamleven met de ongelovige wereld kan niet. Ik wil, mijn volk, het Volk Gods, moet alleen, d. i. *apart* wonen.*

Gods kind behoort onder de kinderen der wereld niet thuis.

Zeker, ook de kinderen Gods mogen de kunst liefhebben, alleen maar, van de kunst der wereld moeten ze afblijven. Ook de kinderen Gods mogen, en moeten zelfs, 't licht der wetenschap op 't leven laten vallen, maar wat ze niet doen mogen, is met de geleerden der wereld eenzijdig ongedeelte wetenschap helpen ophouwen. En zoo ook in de opvoeding van de jeugd, in de bejegening van het dienend persoonlijk, in de raagen van de behoeftigen, kortom in alles waarbij 't beginsel van ons leven meesprekt, hoort wie kind van God is, niet bij de lieden der wereld, maar bij het Volk van Gods.

En daarom, al wie, hoe ook, op de eeregeving en de hulde van de kinderen der wereld uit is, hij verlaat zijn heilige levensroeping, en is op weg naar Babel.

Dr. A. K.

Amsterdam, 18 Februari 1916.

De heer Benschdorp heeft aanleiding gevonden in de korte aankondiging, die we gaven van Dr. Brinkman's dissertatie over de Gerechtigheid Gods bij Paulus, om het oude maar nog altoos niet verroeste slag, *waaruit uit de schede te halen en op onbehouwen wijze* zoowel Dr. Brinkman als onze reactie te lijf te gaan, omdat we beweerd hadden, dat Dr. Brinkman in deze dissertatie tegenover de geheel onjuiste voorstelling, die Denifle van Luther's rechtvaardigheidsleer gaf, met tal van citaten uit Luther's geschriften had aangevoerd, wat Luther eigenlijk onder deze rechtvaardigmaking door het geloof had verstaan.

Op welke wijze de heer Benschdorp deze polemiek voert, mogen de volgende citaten aantoonen.

Vooreerst, wat hij schrijft over de *juustie zelf*.

Tegenover den *duif*, waarvan Dr. Hervani bovenstaande regelen blijk geven, door te gewagen van *de geheel onjuiste voorstelling, welke Denifle van Luther's rechtvaardigheidsleer gaf*, veroorloven wij ons de vrijheid, het

blad 'er aan te herinneren, hoe Denifle op verpletterend duidelijke wijze heeft aangevoerd, dat Luther's gehele zoogenaamde *nieuwe inzicht* in Rom. 1:17 tot de alreeds beschaamde leugens behoort van den pseudo-hervormer, terwijl wij hierbij tevens opmerken, dat het niet minder groote onbeschaamdheid is, om na den oversteigenden overloed van bewijzen, welke Denifle hiervoor heeft aangevoerd, nog steeds met dezelfde onde leugen voor den dag te durven komen, nog wel op het oogmerk zelf, dat men Denifle van onjuiste voorstelling beschuldigt.

Herhaaldelijk heeft Luther beweerd, dat voor hem alle leeraren — Augustinus alleen uitgezonderd, dien hij echter nog niet kende — de gerechtigheid Gods, waarvan in Romeinen 1:17 sprake is, van de straffende gerechtigheid Gods verstaan; maar dat hij, Luther, onder voorlichting des H. Geestes, het eerst onduidelijk heeft, dat hier geen sprake is van de straffende gerechtigheid Gods, maar van de gerechtigheid, waardoor God ons van zondaren rechtvaardig maakt door het geloof. Ziedaar het nieuwe inzicht, hetwelk Luther, volgens zijn eigen getuigenis, van Romeinen 1:17 heeft verkregen.

Maar nu heeft Denifle op onoverlegbare wijze aangevoerd, dat sinds het einde der vierde eeuw alle katholieke leeraren voor Luther precies hetzelfde hebben geleerd.

Dan, hoe hij oordeelt over een proefschrift, dat hij niet eens gezien heeft.

Gesteld dus ook, dat het aan Dr. Brinkman, gelukt is om, steunend op tal van citaten uit Luther's werken, een voorstelling te geven, die aan de voorstelling van Denifle lijnrecht tegenover staat, dan bewijst zulks nog allerminst, dat diens voorstelling onjuist is. De vraag is maar, of en in hoeverre de historische inleiding van Dr. Brinkman den toets der historische critiek kan doorstaan, m.a.w. of zij zich al dan niet kenmerkt door streng wetenschappelijke methode.

Vervolgens wordt meegedeeld, hoe Denifle over de wetenschappelijkheid van protestantsche theologen oordeelde en daarna aldus geconcludeerd:

Wij weten natuurlijk niet, in hoeverre de aangehaalde woorden van Denifle ook op het werk van Dr. Brinkman van toepassing zijn — wij hebben het proefschrift zelf niet gelezen — maar het feit, dat de oude leugen van Luther's zoogenaamde *nieuwe inzicht* er blijkbaar maar weder zonder bliken of blozen in wordt herhaald, is niet geschikt er een hooge gedachte van te doen opvatten.

Nu zullen we het debat over de bekeeringsgeschiedenis van Luther hier niet opnieuw oprakelen. Niet alleen omdat dit te veel plaatsruimte zou eischen, maar ook omdat verduidelijking van zijn *Heilighen karakter der Reformatie tegenover Rome gehandhaafd de onjuistheid van Denifle's beweringen met tal van argumenten heeft aangevoerd*, en zoolang dit werk nog altoos op een afdoende weerlegging van Roomsche zijde wacht, meenen wij daarheen te mogen verwijzen, zelfs al zou ons dit opnieuw het verwijt berokkenen van de grootste onbeschaamdheid, omdat we voor het gezag van Denifle niet buigen. Nog pas heeft een Roomsche afgevaardigde van naam in de Tweede Kamer verklaard, dat de Roomsche Kerk zelfs aan Kerkvaders alleen zooveel gezag toekent als hun argumenten waard zijn, en ditzelfde geldt ook ten opzichte van Denifle, die nog altoos geen Kerkvader is.

Wat we den heer Benschdorp alleen wilden doen opmerken is, dat heel deze houdte gerust in de pen had kunnen blijven oradat noch door Dr. Brinkman noch door ons gezegd was, waartegen hij zijn aanval richt. Dr. Brinkman meende zelfs op het hier bedoelde punt Denifle in het gelijk te moeten stellen. Hij zegt op blz. 7: *Wel heeft Denifle in zoverre gelijk, als hij Luther terecht, dat de gerechtigheid Gods in Rom. 1:17 volstrekt niet door de Middeleeuwsche exegeten werd verdaard in den zin van de straffende gerechtigheid Gods, zoals Luther betoogde*. Precies dus hetzelfde wat de heer Benschdorp beweert. Nu ben ik het persoonlijk met deze opvatting van Dr. Brinkman niet eens. Niet dat de studie van Denifle niet heeft aangevoerd, dat de Middeleeuwsche exegeten reeds deze verklaring van de gerechtigheid Gods in Rom. 1:17 hebben gegeven, en dat Luther dit niet hebben heeft, maar het bekende verhaal, dat Luther zou beweerd hebben, dat allen voor hem de gerechtigheid Gods in Rom. 1:17 verstaan zonden hebben van de straffende gerechtigheid Gods, is m.i. niet genoegzaam gedocumenteerd. De bedoelde verklaring komt niet herhaaldelijk, zoals de heer Benschdorp beweert, maar slechts eenmaal in de geschriften van Luther voor en wel in een geschrift, dat Luther zelf niet heeft geschreven, maar dat als collegedictaat door een student is opgeteekend en na Luther's dood is uitgegeven. Een dergelijke bron is al zeer weinig geschikt, om daarop afgaande een zoo krasse beschuldiging aan het adres van Luther te richten. Maar dit vraagstuk was thans niet in geding, omdat Dr. Brinkman in dit opzicht Denifle juist bijgevalen is. Wat Dr. Brinkman in zijn historische inleiding alleen heeft trachten aan te toonen, is, dat de voorstelling, die Denifle gaf van den psychologischen oorsprong en van den inhoud van Luther's rechtvaardigheidsleer, niet deugde. En in dat opzicht heeft hij, zoals ook den heer Benschdorp niet onbekend is, een sterken bondgenoot in den bekenden pater Grisar, den jongsten biograf van Luther, want deze heeft precies hetzelfde beweerd. De kritiek door protestantsche theologen op Denifle's werk uitgebracht, hoe onwetenschappelijk ze dan ook volgens den heer Benschdorp te werk mogen gaan, is zelfs voor Roomsche kringen niet geheel zonder vrucht geweest.

Hoe het dan toch komt, dat terwijl, ook volgens Dr. Brinkman, terecht door Denifle is aangevoerd, dat Luther zich vergiste, toen hij meende, dat zijn opvatting van de gerechtigheid Gods in Rom. 1:17

nieuw was, aangezien de Middeleeuwsche exegeten de gerechtigheid Gods evenzeer verstaan hadden van de gerechtigheid, die God den mensch meedeelt. — Dr. Brinkman desniettegenstaande kan spreken van een *nieuwe inzicht*, dat Luther kreeg in de gerechtigheid Gods, en daarin zelfs den oorsprong van de breuke tusschen hem en Rome kan zoeken, is een vraag, die Dr. Brinkman zelf zal moeten beantwoorden. Wie eenvoudig refereert, wat in een dissertatie staat, is niet gehouden haar te verdedigen. Misschien kunnen we echter den heer Benschdorp een dienst bewijzen door hem te verwijzen naar hetgeen door ons zelf in *Het sedelikh karakter der Reformatie gehandhaafd tegenover Rome* blz. 75—78 over dit vraagstuk geschreven is. Het nieuwe inzicht, dat Luther in deze gerechtigheid Gods kreeg en dat hem tot een breuke met Rome bracht, was niet, dat deze gerechtigheid door God aan den mensch geschonken wordt — want ook Rome leert dit — maar raakt de wijze waarop deze gerechtigheid door God ons geschonken en door het geloof aan onze zijde ontvangen wordt. Daarin schuilt het principiële verschil tusschen de Roomsche en protestantsche opvatting. En dat nieuwe inzicht had Luther wel degelijk te danken aan Rom. 1:17, want daar las hij: *de rechtvaardige zal uit het geloof leven*.

Verder deze polemiek voort te zetten zou geen doel hebben, nu blijkt, dat de aanval op een misverstand berustte. We betreuren alleen van onzen geachten opponent, dat ditmaal niet alleen het zuiver in modo, dat zijn we gewend, maar ook het fortiter in re ontbrak.

De Evangelisatie-arbeid in Noord-Brabant en Limburg.

De deputaten van de Particuliere Synode der Gereformeerde Kerken in Noord-Brabant en Limburg zenden ons het verslag toe van den Evangelisatie-arbeid dezer Kerken in Noord-Brabant en Limburg. Uit dit verslag blijkt, hoe vol ijver en liefde deze zeer zwakke Kerken zich ook in het afgelopen jaar op dezen arbeid hebben toegelegd. Een arbeid, die nog zwaarder werd, nu mede de belangen moesten behartigd worden van de militairen, die in Brabant en Limburg ingekwartierd zijn, ook al werd die taak van een niet onbelangrijk deel mede waargenomen door de deputaten der Generale Synode voor de geestelijke belangen der militairen. Nadere inlichtingen worden verstrekt over de bijzondere posten in Tilburg, Roosendaal, Eindhoven, Venlo, Heerlen, Hoensbroek en Maastrikt. Dat deze arbeid niet vruchteloos is, blijkt wel daaruit, dat de Heeren reeds een Gereformeerde Kerk tot openbaring kwam, die ook al zoo gelukkig was een predikant te krijgen in Ds. G. J. Pontier. Ook onder de Belgen en Duitschers wordt daar gewerkt door prediking en tractaatverspreiding. Gaarne bevelen wij dezen arbeid dan ook in de belangstelling van al onze kerken aan. Als nieuwe penningmeester is opgetreden Ds. P. Nomes te Fijnaart.

Ds. de Gaay Fortman.

Op Zondag 19 Februari zal Ds. de Gaay Fortman, die de oudste in jaren van Amsterdam's predikanten is, herdenken, hoe hij 45 jaar geleden bevestigd werd in het ambt van Dienaar des Woords te Vleuten.

Gaarne brengen we den geachten jubilaris bij dit ambtsfeest ook onzen hartelijken gelukwensch.

Van het zestal predikanten, dat in de dagen der Doleantie den moed had, trouw te blijven aan de Belijdenis en weigerde voor het Synodale dwangbevel te bukken, bleef nog slechts een drietal over in actieven dienst. Maar hun jaren klimmen allengs, en wanneer men, zoals Ds. de Gaay Fortman, reeds de zeventig jaar voorbij is, dan komt spoedig de tijd, dat op een welverdiende ruste aanspraak kan gemaakt worden.

Te meer waardeeren we het daarom, dat Ds. de Gaay Fortman, wiens kracht naar lichaam en ziel nog ongebroken is, nog blijft dienen in het ambt hem toebehoovend. Met hoeveel ijver en trouw hij niet alleen zijn taak als predikant vervuld heeft, maar welk een warm hart hij steeds had voor de Zending en de Evangelisatie, weet ieder.

Van harte hopen we daarom, dat hij nog enkele jaren zijn arbeid zal kunnen voortzetten en het gouden jubileum hem nog gegund zal worden.

Onze voorttrekkers houden we liefst zoolang als het kan.

De kinderen des Verbonds.

XXI.

Het gewone argument, waarmee de bestrijders van den kinderdoop aankomen, dat en in het Nieuwe Testament en bij de oudste kerkelijke schrijvers wel voortdurend sprake is van den doop der volwassenen, maar nergens van den doop der onmondige kinderen, moge geschikt wezen om op minder nadenkenden indruk te maken, maar het schijnt sterker dan het in werkelijkheid is. Reeds op zich zelf is het zoogenaamde argumentum e silentio, d.w.z. het bewijs, dat men uit het stilzwijgen over een bepaald zaak afleidt, dat de bedoelde zaak ook niet bestaan heeft, altoos een zwak argument. Niet ten onrechte wezen onze Gereformeerde vaders er dan ook op, dat eveneens in het Nieuwe Testament ergens uitdrukkelijk vermeld wordt, dat vrouwen aan het Avondmaal hebben deelgenomen, terwijl we zelfs stellig weten, dat aan het eerste Avondmaal, door Christus ingesteld, alleen mannen hebben aangezetten; maar dat

daarom toch niemand er aan denken zal om de vrouwen van het Avondmaal uit te sluiten. Maar ook afgezien daarvan laat het feit, dat en in het Nieuwe Testament en bij de oudste kerkelijke schrijvers voortdurend over den doop der volwassenen en niet over den doop der kinderen gesproken wordt, zich niet moeilijk verklaren. Het bevel door Christus aan de Apostelen gegeven om alle volken te *onderwijzen* en hen, die door dit onderwijs tot discipelen van Christus gemaakt waren, te *doopen*, doelt op den *zendingsarbeid* der Apostelen, en 't bij alle zending is regel, dat onderwijs voorop gaat en de volwassenen, die tot geloof in Christus komen, daarna eerst den doop ontvangen. Dat in de Apostolische Kerk telkens sprake is van den doop der volwassenen en niet van den doop van kinderen kan dus geen de minste verwondering baren, want de Apostolische Kerk was een zendingkerk en op elk zendingsterrein is het nog altoos regel, dat volwassenen en geen kinderen gedoopt worden. Alleen houde men wel in het oog, dat deze doop der volwassenen dan altijd is een *proselietendoop*, d.w.z. dat een jood of heiden, die buiten de Christelijke Kerk stond, nu door den doop tot een lidmaat der Christelijke Kerk gemaakt wordt. Maar deze proselietendoop, waarvan in het Nieuwe Testament overal sprake is, bewijst niets voor wat de voorstanders van den doop der volwassenen willen, en het is louter woordenspel, wanneer ze als bewijs voor het goed recht van hun bejaarden-doop zich op de Apostolische praktijk om proselieten te doopen, beroepen. Want wat zij met den bejaarden-doop bedoelen is niet, dat een heiden of jood alleen op volwassen leeftijd, en na belijdenis des geloofs te hebben aangelegd, gedoopt mag worden, wat ieder hun toestemt en uit de Heilige Schrift ock duidelijk genoeg blijkt, maar dat *kinderen uit Christelijke ouders geboren* eerst op volwassen leeftijd den doop zouden mogen ontvangen. En hun beroep op het Nieuwe Testament zou dan alleen afdoende wezen, wanneer ze ook maar één geval konden aanwijzen, waarin de Apostelen aan kinderen, die uit Christelijke ouders geboren waren, den doop onthouden hebben of hen eerst op later leeftijd, na belijdenis des geloofs, hebben gedoopt. Hiervan nu is uit het Nieuwe Testament niet één voorbeeld aan te halen. Overal waar in de Handelingen der Apostelen gesproken wordt over het doopen van volwassenen, is er altoos sprake van hen, die hetzij uit het Jodendom, hetzij uit het Heidendom tot het Christendom waren overgegaan. Zoo wordt in Hand. 2:38, 41 gesproken van de Joden en Jodengenooten te Jerusalem, die door de prediking van Petrus bekeerd werden en toen den doop ontvingen. Zoo in Hand. 8:12, 13, 16 van den doop der Samaritanen, die door de prediking van Philippus tot het geloof kwamen, en in Hand. 8:36, 38 van den Kamerling van Candace, de Koningin der Mooren, die blijkbaar een proseliet der Joden was, maar door Philippus eerst tot de kennis van het Evangelie werd gebracht. Zoo in Handelingen 9:18 en 19:5, waar de doop van Paulus zelf ons verhaald wordt, die vóór dien tijd een bittere vijand van Christus' gemeente was. Zoo in Hand. 10:47 en 48, waar sprake is van den doop van Cornelius, den hoofman over honderd te Caesarea, die wel een proseliet van de Joden was, maar eerst door de prediking van Petrus met het Evangelie bekend werd. Zoo in Hand. 16:15, waar de doop van Lydia de purperverkoopster verhaald wordt, die eveneens een proseliet der joden was, en in Hand. 16:33 waar sprake is van den doop van den stobbevaarder van Filippi, die tot op dien tijd een heiden is geweest. Terwijl eindelijk de laatste plaats uit de Handelingen hfdst. 18:8 waar over den doop gesproken wordt, die doop weer evenzeer geldt dezulken te Corinthe, die hetzij uit het Jodendom hetzij uit het Heidendom tot Christus waren bekeerd. Al deze volwassenen, wier doop ons verhaald wordt, zijn dus eerst op later leeftijd *Christen* geworden en konden derhalve den doop niet in hun jeugd ontvangen. Een beroep op deze voorbeelden bewijst dus tegen den kinderdoop niets. Hoe de Apostelen en de door hen aangestelde opzieners der gemeente gehandeld hebben, toen uit deze tot het Christendom overgegangene ouders later kinderen zijn geboren, verhaalt het Nieuwe Testament ons niet. Alleen het feit, dat tot driemaal toe, en bij Lydia de purperverkoopster, en bij den stobbevaarder te Filippi en bij Stephanus, den *beersteling uit Achaje* uitdrukkelijk vermeld wordt, dat tegelijk met de ouders, die Christen werden, ook het gezin is gedoopt geworden, kan in dit opzicht ten vingerwijzing strekken, wat de praktijk der Apostelen in dergelijke gevallen is geweest. Want indien reeds bij het Christenworden der ouders hun kinderen mede gedoopt zijn, dan pleit er zeker veel voor, dat ook die kinderen, die later geboren werden, als kind den doop ontvangen hebben. Immers hierover kan geen twijfel bestaan, dat de Apostelen de kinderen van zulke ouders volstrekt niet beschouwd hebben als *heidene*, die nog buiten het Christendom stonden. Op den Pinksterdag verklaarde de Apostel Petrus reeds: *swant u komt de belofte toe (nl. van den Heiligen Geest) en *uw kinderen** (Hand. 4:39), waarmee de belofte des Heiligen Geestes ook tot die kinderen wordt uitgestrekt, die uit geloovige ouders zijn geboren. Aan deze kinderen wordt dus een privilege toegelend, dat aan kinderen, uit ongelovige ouders geboren, niet toekomt. Dezelfde gedachte ligt ook opgesloten in wat de Apostel Paulus in Rom. 1:10 schrijft: *indien de wortel heilig is, zoo zijn ook de takken heilig*, want de Apostel schrijft dit niet het oog op de afstamming van Israel, en het door hem gebruikte beeld wil niet

anders zeggen, dan dat, wanneer de ouders heilig zijn, ook de kinderen uit hen geboren heilig zijn. Terwijl eindelijk in 1 Cor. 7:14 ditzelfde zonder beelddsprak wordt uitgedrukt, wanneer de Apostel verklaart, dat ook dan wanneer slechts één der ouders geloovig is, dit voorrecht voor de kinderen uit zulk een gemengd huwelijk geboren toch doorgaat, want dat ook zij als *heilig* zijn te beschouwen.

Nu hebben wel onderscheidene nieuwere exegeten het beroep, dat men vroeger op deze laatste plaats deed als een bewijs voor den kinderdoop, verworpen, en gemeend, dat er eer het tegendeel uit bleek, n.l. dat de kinderen toen nog niet gedoopt werden, maar de gronden die men hiervoor aanvoert, zijn allerminst steekhoudend. Erligte geheel verkeerde beschouwing van den doop aan ten grondslag. Indien, zoo zegt Dr. G. Heinrich in zijn bewerking van Meyer's commentaar, op den brief aan de Corinthiërs, reeds destijds de doop van Christen kinderen gebruikelijk ware geweest, dan had Paulus niet aldus kunnen argumenteeren, want de heiligheid der Christenkinderen zou dan een anderen grond hebben gehad. De bedoeling van deze bedenking is blijkbaar, dat wanneer de kinderdoop destijds gebruikelijk ware geweest, de kinderen *door dien doop* heilig zouden zijn geweest en de Apostel zich dan niet zou hebben beroepen op dien anderen grond, dat kinderen uit zulke gemengde huwelijken geboren, als *heilig* moeten worden beschouwd, omdat de ongelovige man door de geloovige vrouw geheiligd. Deze bedenking nu zou volkomen juist zijn, wanneer men met de Roomsche en Lutherische Kerk moest aannemen, dat deze *heiligheid* eerst *door dien doop* aan de kinderen wordt medegedeeld, en niets met hun afstamming uit geloovige ouders zou te maken hebben, want dan had de Apostel zich zeker zoo niet kunnen uitlaten. Maar hieruit blijkt dan ook, hoe onjuist deze Roomsche en Lutherische opvatting is, alsof kinderen uit Christenouders vóór den doop onheilig zouden zijn en eerst door den doop geheiligd zouden worden. Onze Gereformeerde Kerk heeft dit dan ook nooit geleerd. In ons Doopsformulier wordt juist omgekeerd gezegd, dat onze kinderen in Christus geheiligd zijn en daarom behoren gedoopt te worden. De heiligheid dezer kinderen berust dus niet op hun doop, maar de doop bevestigt en bezegelt de heiligheid, die zij van moederslijf af bezitten. De Apostel behoefde derhalve geen anderen grond voor de heiligheid dezer kinderen aan te geven dan hij hier doet, n.l. dat zij uit een geloovigen vader of moeder geboren waren en daarom als heilig moesten worden beschouwd. Nu spreekt de Apostel dit laatste niet als iets nieuws uit, wat hij de gemeente te Corinthe voor 't eerst leeren komt, maar als iets, wat heel de gemeente *weet en erkent* en dat daarom als *concessum* den grond kan vormen voor zijn betoog, dat een geloovige man (of vrouw) niet behoefde te scheiden van de ongelovige vrouw (of man), waarmede hij (of zij) in het huwelijk verbonden was. De vraag, waarom het te Corinthe ging, was toch niet, of de kinderen uit zulk een gemengd huwelijk geboren, als heilig waren te beschouwen, want dat stond juist vast, maar of de geloovige man wel den huwelijkshand met de ongelovige vrouw mocht voortzetten, daar de Apostel immers had geschreven, dat zij zich niet vermengen mochten met een afgodendienaar, en het voortzetten van den huwelijkshand met zulk een afgodendienaar dus als ongeoorloofd kon worden beschouwd. Die vraag nu beantwoordt de Apostel in bevestigenden zin: de ongelovige man wordt in zulke gevallen geheiligd, zegt hij, door de geloovige vrouw, en als bewijs, dat dit metterdaad zoo is, beroept hij er zich op, dat de kinderen uit zulk een gemengd huwelijk geboren heilig waren, gelijk heel de Christelijke Kerk aannam. Maar dan komt van zelf de vraag op, hoe de Apostel dit zoo stellig en beslist schrijven kan, of wil men, hoe hij wist, dat dit laatste het algemeen gevoelen der Kerk was? En het antwoord daarop kan alleen zijn, omdat de gemeente gewoon was ook de kinderen uit zulk een gemengd huwelijk geboren, te *doopen*, want in het bedien van den doop lag de erkenning opgesloten, dat deze kinderen heilig waren. Wel verre vandaar dat deze uitspraak van Paulus dus een bewijs zou zijn tegen de praktijk van den kinderdoop in de Apostolische Kerk, is ze veelmeer een zeer sterke aanduiding, dat de kinderdoop zelfs bij kinderen uit gemengde huwelijken geboren, destijds reeds gebruikelijk was.

Wat men voorts wel heeft opgemerkt, dat wanneer men uit dit *heilig* zijn van de kinderen hun recht op den doop zou afleiden hieruit ook volgen zou, dat dan evenzeer de ongelovige man of vrouw gedoopt zou mogen worden die met een geloovige in den echt verbonden is, omdat de Apostel uitdrukkelijk zegt, dat ook de ongelovige man door de geloovige vrouw *geheiligd* wordt, is een redeneering, waarvan de onjuistheid na de bovengewezen toelichting wel nauwelijks meer behoefte aangevoerd te worden. Indien de Apostel tot geruststelling van degenen, die met een bezwaarde conscientie in zulk een huwelijk leefden, gezegd had: *ge behoort niet te scheiden, o geloovige man, want en uw ongelovige vrouw en uw ongelovige kinderen zijn door u geheiligd*, dan zou deze bedenking nog eenigen schijn van grond hebben. Want, indien men dan op grond van dat *geheiligd zijn* de kinderen doopen wil, zou men evengoed kunnen redeneeren, dat ook de ongelovige man of vrouw mocht gedoopt worden. Maar de Apostel redeneert aldus niet. Hij gaat uit van de onderstelling, dat de kinderen uit zulk een huwelijk gebo-

ren, he wist e anders gemeet doopen Aposte geloovig dit niet zulk e dus o natuur ook de hier b gedoopt wassen ontvan het Sa Het dus in 'gehell man d loovige met ee verbod o gerech deelech buiten kindere verbond den in uit een met dit sign t 'twijfel vernied een hu nu kan innigste vrouw, vleesch tensbeet genoot huwelijk man h nagle, vooraigt had ge vleesch dat een ener h ook hie kerkeljk; zoetleer mee in een gel dat een wel in a het lich Dat bes door te opmerkt conscien wonen i de ong schap v leven ge zijn ont De gro van den huwelijk van den Maar, g baat der lijk ont zooverre als zijn omgang lijk niet van Calv past, ge woorden dan ook ongelov iets geh der kind doop ka

In harr A. C. v. de coll. G

Wat v Uitgegeve Dit he detimo f gaat ut ONDERWI AMSTERD Vereenigt Met de VERKENN GEBOOR op eenvo licht te st En zij reeds 35 p *Wate l althans i eigenlijke roovelv den of ha de V. U. waardij, haer vrie ondervnd In va waarin v urd, Jod USIVARST waardij w legbare w Die geu aardige in den eenvo Die gang letters i in toegele Zoo v on VAU christen- school? o heldt dan nog dring dan van t de stelling Woord v